

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMATII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB.

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD.

ABONAMENTE: 80 lei anual, 6 luni 40 lei,
Instituțiuni și bănci 150 lei.
Muncitorii minieri 50 lei.

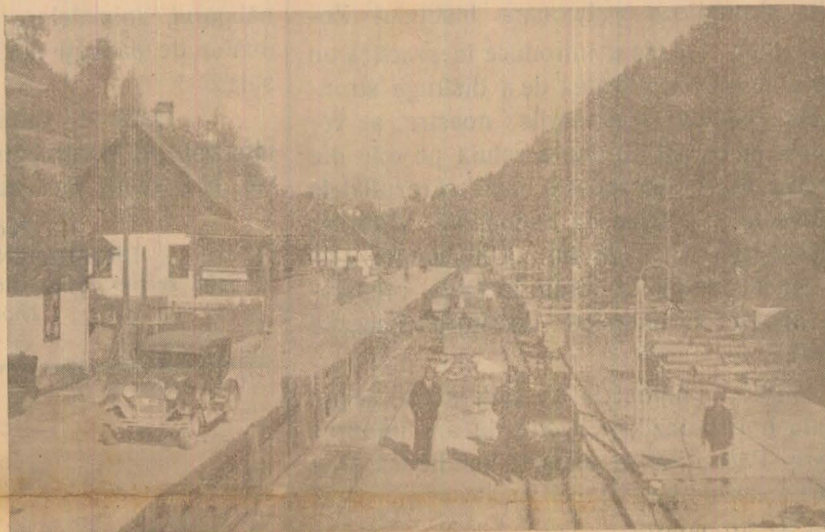
APARE ÎN FIECARE JOI

E mândru dar Românul...!

E mândru dar Românul, că are o căsuță, că are boșorii și plugul lui de arat. E mândru că mai are un petic de moșie, din neam în neam lăsată, a lui de la strămoși. E mândru că n'ajunge la altul ca să ceară, își pregătește singur un traiu cum îl do rește. Și-i mândru că petrece nesupărat în țară, stăpân în libertate, în țara lui iubită. Pe câmpuri se întrece la muncă ne'ntrecută, cu copilași, nevastă, din zori și până n noapte, muncesc ca să strângă o stare pentru ei. Stăpân p'a sale brațe, vioiu și plin de viață, e mândru c'o să iasă învingător în toate, mărit d-o lume întreagă în ori și ce nevoi. E mândru iar Românul de patria-i frumoasă, de neamul lui cel mare, ținut din vechi timpuri de la strămoșii Romani. E mândru că știut-a cu brațul să câștige victorii strălucite, să n frângă oști dușmane, să facă să se teamă de el popoare multe.

E mândru că din vremuri și-a dus faima departe și numele lui mare în lume s'a lătit. Cântând merge la luptă, cântând de bucurie că merge să se bată, să-și scape moșioara și neamul să și-l fie. Se luptă Românașul în foc de gloanțe aprinse, nepăsător de moarte, străbate fără frică prin săbii ascuțite, prin șanțuri iar străbate, pe ziduri se

mai urcă și pune pe redută un steag cu trei culori. Invins-a dar Românul, scăpat-a scumpă țară; acum se întoarce cântând iar, dela luptă, cântând de dor de casă, de copilași ce așteaptă pe talăl lor din oaste. Și mândru veselește și falnic se

Vedere din minele Soc. „Mica”. Barza

inalță că și-a scăpat pământul din mâni cotropitoare.

E mândru iar Românul că țara lui mai are **Părinți** cu dor de dânsul, cu dragoste, iubire, și multă grijă bună. Vestitul șef de arme, ce s'a mărit în lume prin fapte prea mărite, adusu-i-a cu sine o viață fericită, și pace și odihnă și traiu îndestulat.

Supunere plăcută, iubire în vecinicie și sprijin pentru Rege și Tronului mărire, e tot ce-i poate aduce omagii ăst popor!

Și d'aia este mândru Românul veselie, necazuri și petreceri, și mândru fi-va vecinic cât soarta i-o da viață să fie p'ăst pământ **P. Popescu-Deliu**

Din săptămână în săptămână

EXTERNE

Cancelarul Hitler, intenționează să dissolve toate partidele politice din Germania, ținându-se la crearea „statului unic”. După dizolvarea de bună voe a frontului național-german, alte partide mai mici au luat hotărîrea de a se dissolve.

D. Hugenberg a demisionat din postul de ministru al economiei și agriculturii Reichului, Mareșalul von Hindenburg, președintele Reichului a făcut apoi următoarele numiri: d. Darre, ministru al alimentației Reichului; d. Schmitt, ministru al economiei Reichului și d. Feder, secretar de stat la ministerul economiei Reichului.

Conferința dezarmării a fost amănată pentru 16 Octomvrie a. c.

Din cauza numărului ridicat al asasinatelor din ultimul timp, în Bulgaria, guvernul a decretat, la Sofia, starea de asediu. Armata și poliția au făcut percheziții în toate casele din centrul orașului, căutând arme și persoane suspecte.

La biserica sf. Petru din Roma, s'a produs o explozie la portalul exterior. Sunt trei răniți. Se crede că e vorba de un atentat.

Zilele trecute s'a semnat un nou acord comercial între România și Turcia.

Se speră că în felul acesta să putem spori volumul exportului nostru de produse petrolifere.

În trecere prin Paris, d. Savel Rădulescu, subsecretar de stat la Externe, a avut o întrevedere cu d. Paul Boncour, ministru de Externe al Franței, care a dat asigurări guvernului român că nu se admite restaurarea Habsburgilor sau unirea dintre Austria și Ungaria.

Tratatul de amicitie cu Italia care expiră la 18 Iulie c., va fi prelungit odată cu renoirea convenției comerciale dintre cele două țări.

La Barcelona s'a organizat o expoziție de cusături românești.

Expoziția deține mare succes.

Noul secretar al Societății Națiunilor este d. Joseph Avenol — (francez).

INTERNE

M. S. Regele Carol, a vizitat zilele trecute uzina din Hunedoara și Cugir, dorind să se informeze personal de posibilitățile de înjghebare a industriei naționale de armament.

Se spune că d. V. Madgearu tratează un împrumut la Londra cu un consorțiu englez, oferind drept gaj monopolul alcoolului.

D. V. Madgearu e dispus să garanteze consorțiului că guvernul va închide cele 60.000 cazane țărănești, pentru fabricarea spirtului. Se lovește, prin urmare, în interesele prunariilor și viticultorilor.

Lămurire

În gazeta „Tulnicul Moților” No. 5 a apărut un articol intitulat „Cutrerând Țara Moților” în care sunt aduse insulte netrebne la adresa dlui director general Gigurtu și a d. director Sieber și acuze fără nici un rost activității societății „Mica”.

Ne pare rău că un confrate, cu un scop atât de frumos se strică singur, publicând astfel de neadevăruri.

Din cele scrise apare neîndoios inspiratorul adevărat al articolului, un om deochiat, bine cunoscut în părțile noastre, care nu mai găsește crezare prin partea locului decât la oamenii cari nu se mai mulțumesc cu o viață cinstită și cu un câștig cinstit muncit. Acel om nu mai găsește crezare la noi și caută să pescuiască în apă turbure prin alte părți.

Lipsa de socoteală în cele scrise iese bine la suprafață, când vedem că scopul confratelui citat este să îndrepte atenția Statului asupra Moților, cari de 14 ani așteaptă și luptă ca să poată câștiga o pâine pe dreptate muncită și nu pot găsi de lucru în țara lor, și de altă parte în articolul scris protestează că nu a luat Statul minele Ruda 12 Apostoli și a lăsat să le cumpere Soc. „Mica”?

Cum acelaș stat care nu a făcut nimic pentru moți, acum ar fi fost bune și ar fi lucrat mai bine în minele Ruda 12 Apostoli?

Noi, de aci, cunoaștem situația, cunoaștem cum erau minele când le-a cumpărat Societatea „Mica”; produceau 600 Kg. aur și munceau 700 de muncitori, astăzi minele produc peste 2000

(Continuarea în pag. 2-a)

Lămurire

Continuare

Kg. aur, 2250 muncitori găsesc de lucru numai în minile 12 Ap. și Tebea, iar alții — 300 în alte părți. Dacă statul ar fi luat minele, mizeria care este la Roșia Montană și la celelalte mine ale statului ar fi fost și prin partea noastră. Dar confratele nostru care ne închipuim că nu face numai demagogie, dar vrea cu tot sufletul să ajute pe moși, el nu știe oare că fără capital nu se poate să scoatem regiunea din sărăcie!

Dacă noi ne apucăm să facem zile fripte Soc. „Mica” și să-i înjurăm conducătorii, se vor mai găsi oare oameni cu minte destulă și cu curaj să puie bani și să vie să exploateze aurul din adâncimea pământului? Știe confratele nostru că în munții Apuseni mai sunt — pe puțin — 5000 de minieri fără lucru regulat, și crede că prin această atitudine îi va putea ajuta cu ceva?

Noi am dori din tot sufletul și ne rugăm lui Dumnezeu să se mai găsească câțiva oameni de bine care să nu ia în seamă vorbele urâte scrise de o unealtă neștiutoare, în foaia frățască, și să mai vie vre-o trei patru societăți cum e „Mica” ca să o ducă bine oamenii și prin alte părți, cum o duce tot ținutul Bradului, pe o rază de cel puțin 15 Km. împrejur. Avem și noi păsurile noastre, dar ni le îndreptăm singuri; nu avem nevoie de ajutorul și dragostea oamenilor fără căpătâi.

Nu vrem să supărăm pe confratele nostru, dar cei cari l-au inspirat nu pot fi decât oameni fără căpătâi, care nu cinstesc foaia în care scriu.

Zrd.

A v i z

Orice persoană care ne va procura 8 abonați plătiți pe un an va avea al 9-lea abonament gratuit.

Invățătorul

Invățătorul urzește pânza fericirii, din care trebuie să se împărtășească toți fiii unei țări.

Serviciul de învățător este cel mai mare și cel mai bun. Este una din cele mai mari virtuți de pe pământ, a educa cu credință copiii străinilor, ceace foarte puțini fac copiilor proprii, spune Luther.

Este ceva însuflețitor a prevedea tinerimea cu cunoștințe folositoare, cu principii religioase și a da patriei cetățeni buni și bravi spune Erasmus.

Pedagogii vechi și noi, prietenii și adversarii de altădată ai școlii, se găsesc astăzi înfrățiți prin ideea că mântuirea unui neam numai prin școală se dobândește.

Să ne închipuim închise toate școlile poporane ale unei țări și crescând tinerimea fără învățătură.... O adevărată barbarie s'ar resfrânge dintr-o dată peste noi, spune Diesterweg.

Și acum sufletul școlii este învățătorul, spre el se îndreaptă privirile neamului întreg și'n el pun nădejdea toți câți cred în maxima: „Prin lumină la viață”.

Poporul nostru are absolută nevoie să fie puternic ajutat în mersul lui la lumină și are multă nevoie de îndrumări și indemnuri bune.

Boalele animalelor după o primăvară ploioasă

— Strongiloza și altele —

După primăveri ploioase se observă cu o frecvență mare la oi și bovide boala cunoscută sub numele de strongiloză (guji). Boala aceasta se ia prin larvele viermilor (strongilii) ce se dezvoltă pe pășunile umede, odată cu ierburile. Ea se manifestă, din cauza specificității paraziților, prin forme intestinale (diaree) și pulmonare (bronhopneumonii vierminoase). Foarte sensibil la această boală e tineretul oilor de rasă Karakul. La acest tineret ea produce o mortalitate de 70—80% și uneori chiar 90%.

Secția de igienă a Institutului Național Zootehnic lucrează de mai bine de 2 ani pentru găsirea unui medicament eficace contra acestei boale.

Combaterea boalei se poate face prin desinfecția pășunilor cu soluțiuni de 1/2-2% de sulfat de cupru ca și prin distrugerea strongililor (viermilor) din intestin și pulmon. Strongiloza intestinală se poate combate prin Gălbînol. În strongiloza pulmonară Institutul Zootehnic e pe cale de a introduce în practică un preparat ce are proprietatea de a distruge strongilii din pulmon. Cercetările noastre se vor completa în cursul anului acestuia pe oile din Basarabia atinse de această boală și rezultatele definitive le vom aduce la cunoștință cetitorilor paginei agricole a ziarului „Universul”. (De altfel putem aminti că însăși formula preparatului Gălbînol se datorește directorului acestui Institut).

Dar nu numai la oi, ci și la cai, se pot constata boli parazitare legate de anotimpurile ploioase. Paraziților le prieste umiditatea și le displace uscăciunea. La cai poate apare ascaridioza și strongiloza.

Pentru ca ascarizii (limbricii) și strongilii să se desvolte în intestinul cailor, e necesar ca ei să ia ouăle sau embrionii viermilor cu furajele verzi sau cu apa de băut.

Boalele bantue mai ales la mânji cari pasc pe pășunile umede. Diagnosticul se poate pune prin examenul excrementelor, care cuprind viermi, ca și prin examenul microscopic, care permite găsirea ouălor de paraziți. Când mânji prezintă la pășune slăbiciune și diaree, trebuie

să ne gândim la ascaridioze sau strongiloza intestinală.

În contra viermilor mici (strongili) se poate administra, la cai, după o dietă de 36 ore, 15-20 cmc. de oleu de chenopodium în 500 gr. de oleu de ricin. Acest medicament nu trebuie să se dea la iepele pline.

În contra limbricilor (viermi mai mari) se poate da pe gură, cu o sticlă, la un cal de 450 kg., după o dietă de 18 ore, 25 cmc. de sulfură de carbon, amestecată cu 250 gr. sau chiar mai mult de oleu de in sau de floarea soarelui. Se mai poate administra, tot pe gură, în contra limbricilor, un alt medicament, emeticul, în următoarele doze: la mânji 2 gr., la noatenii de 1 an până la 2 ani 4 gr., la caii adulți 8 gr. Emeticul, înainte de administrare, se disolvă în apă caldă și se amestecă cu tărațe. Astfel amestecat se dă cu alimentele.

Pentru a evita o nouă îmbolnăvire la pășune, este bine dacă e posibil, să se întindă bălăgarul animalelor, pentru a obține uscarea ouălor de paraziți din ele, prin acțiunea razelor solare.

Dacă se stabilește că pășunile sunt infectate, să le întrebuițăm pentru alte animale (oi, boi, vaci), care nu iau aceste boli.

Profesor

DR. ALEXANDRU VECHIU

Șeful secției de ingieră dela Institutul Național Zootehnic. Din „Universul”

Din popor

Doina

Cine-a mai scornit și doina,
Arsă i-a fost inima.
Cum îi și ea acuma:
Că-i neagră cum îi tina!
Cum îi tina de primăvară,
Care-i călcată de care!
Fii inimă răbdătoare,
Ca tina de sub picioare!
Rabdă inimă și taci,
Ca și tina care-o calci!

Culeasă de H. N. Șapu

Din mulțimea de funcționari cari se găsesc în serviciul țării, unii scriu, alții făuresc planuri de clădiri uriașe, alții caută mijloacele de exploatare ale bogățiilor solului și subsolului țării, unii, una; alții, alta, fiecare rămânând în cadrul strict al activității ce-i cade în sarcină.

Cu învățătorul nu e tot așa. El trebuie să fie în școală, educând și instruire tineretul sau adulții; în biserică, cuvântând sau cântând în cor cu elevii; la bibliotecă școlii, distribuind cărți celor doritori să citească; în grădina școlii, cultivând pomi și legume; la teatru sătesc, dezvoltând gustul pentru frumos; la băncile populare, făcând educația economică a poporului ș. a. m. d.

Dar mai ales, în sarcina învățătorului cade sublima datorie de a ține mereu trează conștiința națională. Este o datorie ce ne-o împune instinctul de conservare ca popor, situat în mijlocul unor vecini a căror poftă de de pradă este mereu atârnată de frumusețea și bogăția dragei noastre țări.

Generația, care a creiat România modernă, a putut prin bărbații și apostolii ei, nu numai să consolideze Principatele Unite, dar să și formeze suferințele, pe tot românul, ca fiecare să-și pună sufletul și să ducă ajertă supremă pentru liberarea românilor subjugăți.

Problema generației de astăzi este însă mai mare și cu mult mai grea ca problema generației trecute.

În noul stat român, s'au întrunit laolaltă romani și minoritari cari au trăit secole de-arândul sub regimuri cu totul deosebite.

Curentele haotice de după război îngreunează, ba chiar și împiedică pe unele locuri unificarea sufletească și consolidarea românismului. Curentele socialiste își au jocul lor, care trebuie de aproape observat. Aceste curente pot fi mai ales alimentate de greutățile inerente vieții sociale după război.

Românismul — astăzi mai mult ca oricând — are nevoie de apostoli și luptători convingși și înflăcărați pentru cauza românească.

Unitatea neamului întregit este și trebuie să fie grija de capetenie a bărbaților de stat ca și a oricărui bun român.

Dar mai ales, această grijă cade în sarcina învățătorului conștient de înalta lui chemare.

Ieri, aveam o Românie liberă și alta subjugată. Azi, toți români sunt la un loc în hotarele firești ale României întregite.

Una era sarcina învățătorului român ieri; altă e datoria lui astăzi.

Ieri propovăduia, Unirea; azi, trebuie să utilizeze toate mijloacele pentru consolidarea unității infaptuite.

Învățătorul a pregătit sufletele oșteanului român, vrednic de vitejia strămoșilor; el a pregătit sufletul întregului neam românesc ca să fie gata pentru ceasul cel mare care

Din nevoile satelor noastre

Cele trei instituții, cari au creat statele moderne și pe cari se sprijină aceste state, sunt: 1. Biserica, 2. Școala și 3. Armata.

Astăzi ne vom opri puțin asupra celei dintâi.

Înșirarea de mai sus a instituțiilor am făcut-o în ordinea însemnătății lor pentru viața unui popor. Pentru dovedirea acestei însemnătăți nu e nici o greutate.

Istoria nu cunoaște popoare lipsite de instituția bisericii. Neamurile, cari și-au schimbat biserica — și instituția însăși nu se poate schimba fundamental fără schimbarea credinței religioase — au dispărut, ori s'au transformat de nerecunoscut.

Să lăsăm la o parte considerațiile acestea generale, dar la lumina lor să aruncăm o privire în jurul nostru, foarte aproape de noi.

Comuna Zdrapț (jud. Hunedoara) este locuită, în unanimitate, de Români.

Sunt mai mult de zece ani de când această comună n'are preot ortodox, deși aproape toți locuitorii sunt ortodocși.

Preotul cel bătrân a murit acum 10—12 ani și în locul lui n'a mai venit altul, deși, în repetate rânduri, oamenii au cerut preot și au mers până la I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae și l-au rugat pentru aceasta.

Au cerut, au așteptat și cer neîncetat și astăzi, cu persistență, cu încăpățănare. Și lucru e foarte explicabil, dacă ne gândim că numai biserica le poate oferi singura — absolut singura lor hrană sufletească. Oricât de înapoiat ar fi omul, el tot nu se poate lipsi de acest fel de hrană, care-l deosebește de animale.

Acum în urmă, sătenii au amenințat cu trecerea lor la „Catolici“, zic ei, de fapt, la „Uniți“, căci în comună este preot unit (care

probabil lucrează) Mulți dintre enoriași chiar au trecut la Uniți. Ași putea da oricând nume.

De Paști, li s'a trimis oamenilor un călugăr venit din Basarabia. Satul a fost foarte mulțumit cu el, dar și acesta a plecat nu se știe unde și nu se știe de ce.

Nu vom încerca să discutăm aici, nici măcar în treacăt, problema sfârșirii sufletului

Țărani la coasă.

românesc prin actul dela 1701 (Unirea unora dintre Români cu biserica Romei).

Timpul va închide rănile lăsate de vitregia soartei pe trupul neamului nostru.

Dar ne întrebăm nedumeriți: oare toți perfecții, cari s'au perindat la conducerea județului în ultimii zece ani și toți mai marii bisericii, cari cunos cererea Zdrăpțenilor, de ce nu le-au împlinit-o? Are cineva interes ca lucrurile să rămână și mai departe astfel? Poate, dar interesul neamului românesc cere **întărirea și ocrotirea bisericii ortodoxe**, care l-a format și l-a păstrat, atâtea sute de ani, așa cum e azi.

Cel puțin în numele acestui interes cererea locuitorilor ar trebui satisfăcută.

Cazul dela Zdrapț nu e unic.

Ion Nistru

Păstrați-vă portul

Cea dintâi podoabă a unui popor este limba sa, iar a doua e portul său, astfel că de câte ori vezi câte un țaran român îmbrăcat în niște straie negre, nu numai că gustul estetic îți este jignit, dar te doare inima de necinstirea frumosului port al strămoșilor noștri țărani: Cioarec, laibăr alb, cămașă și iie împodobite cu frumoase și artistice cusături — admirate de toată lumea — toate în culoarea albă, semnul curățeniei, deci al hărniciei.

Azi, mai cu seamă țărancele noastre, consideră îmbrăcarea cu haine din stofe, cum-părate gata din târg, ca o apropiere de „domnime“, ca și când domn ar însemna numai de cât om cult, țel spre care, desigur, trebuie să tindă orice om.

Întâiu s'au lăpădat de război și furcă. Părăsind aceste îndeletniciri, le-a fost foarte ușor gospodinelor noastre să se lapede și de portul strămoșesc. Pânza albă — oglinda per-

avea să vie și tot el va pecetlui cu pecetea dragostei frățesti sfânta unire a românilor de pretutindeni.

Voi, învățători ai neamului; voi, purtători ai făcliei care luminează mințile; voi apostoli păstrători ai credinței și dulcelui graiu strămoșesc, acum și'ntotdeauna când interesele neamului românesc vor fi în joc și când țara va cere sprijinul nostru, dați mereu dovadă că voi, insuflețiți de simțământul nobil al iubirii de neam, nu cruțați nici o osteneală pentru împlinirea cu conștiințiozitate a sublimei noastre datorii de luminători ai neamului.

Voi ați pregătit sufletul românesc pentru unitatea națională, voi pregătiți tinerele vlăstare ale neamului, învățându-i să iubească Patria și glia strămoșească așa cum iubim pe Dumnezeu.

Și acum, în ceasul când ziarul „Universul“ — ziarul tuturor Românilor — ține sus steagul pe care stă scris: „Respectarea tratatelor pentru pacea lumii“, voi învățători ai neamului, înconjurați cu toată căldura sufletelor voastre acest steag și înălțați-l tot mai mult, ca toată lumea văzându-l, să știe că poporul român, dornic de pace protestează cu cu toată energia contra aceloră cari vor s'o tulbure, nedându-și seama că în chipul acesta ar putea provoca o adevărată catastrofă, făcându-se astfel vinovați de crimă în fața întregii lumi care trăește încă clipele de groază ale războiului ce e încă proaspăt în mintea tuturor. (Universul)

Șerban Popa

Insemnări din pribegie

Horsokov 3 Sept. 1915.

Situația mi s'a schimbat. De trei zile sunt prizonier la Ruși. Nu știu ce ne așteaptă. Desigur zile rele. M'am resemnat însă. Mai grele zile ca cele de până aci nu pot veni.

După căderea în prinsoare am fost conduși până la Divizia rusă, vreo 16 Km. A fost cel mai chinuit marș în viața mea, noaptea, pe un întuneric beznă, peste o câmpie străbătută de adâncituri ridicături, nemâncat de zile și rupt de oboseala zilei ce-mi adusesse atâtea emoții. Imi doream moartea care trecuse deatâtea ori pelângă mine în cele din urmă 9 luni și nu se oprișe.

La Divizie ne-am odihnit până dimineața, când ne-au luat în primire Cazacii pentru escortă. După numărătoarea făcută s'a văzut că eram 2500 soldați și grade inf. și 53 ofițeri.

Trecând râul Sereth pe a cărui linie sunt puternice întărituri rusești am ajuns în orașul Trembowla. Ai noștri se aruncau în oraș ca fiarele prin toate băcăniile și prăvăliile răpind tot ce aflau, fie de ale gurii, fie îmbrăcăminte. Excelau firește găinarii dela Regt. 1 Honv. din Budapesta, aproape toți niște copilandri. N'a rămas nimic neprădat. Cea mai rușinoasă lipsă de disciplină. Cazacii de escortă n'au fost în stare să facă ordine cu o așa mare

manentă a curățeniei — a fost înlocuită cu pânza decolorată din târguri. Puține din satele noastre își mai păstrează, spre cinstea lor, portul strămoșesc. Proverbul, înțelept al poporului nostru: „Poartă-te cum ți-e portul și vorbește cum ți-e vorba“, n'icând n'a fost mai necesar să fie repetat, iar înțelesul lui infiltrat în sufletul poporului român, mai mult ca în zilele noastre.

Și să nu se creadă că portul vechiu românesc a fost părăsit fiindcă pânza din târguri ar fi mai ieftină, sau de-o calitate mai superioară, decât cea de casă. Nu! Cauza este alta și anume: lenea. Da, Domnia-sa lenea e aceia care a convins pe harnica noastră gospodină de odinioară, să nu mai samene cânepă, să nu mai toarcă și să nu mai țese.

Dar nu numa atât. Puteți vedea uneori țărance pudrate, roșite, purtând ciorapi de mătăsă și ghete cu tocuri înalte. La acestea, felul acesta de a se purta, e începutul decăderii morale.

Cauzele acestor neajunsuri sunt în primul rând, părinții fetelor și soții nevestelor. Dacă aceștia ar fi mai energici și n'ar tolera în casa lor lenea, ei ar scăpa măcar de două dintre neajunsuri: Întâi de sărăcie și în al rând de lenea, care a pus stăpânire pe gospodinele noastre, boală care de obicei duce la destrăbălare și imoralitate.

Ceea ce spun aci sunt fapte și stări prea cunoscute tuturor, și tocmai de aceea, poate, au devenit banale, neobservate și lipsite de orice interes pentru cei cari, zilnic, le întâlnesc.

Gândiți-vă numai puțin și-mi veți da dreptate.

Și ca un început de îndreptare al acestor stări dăunătoare, repetați în tot locul și tuturor, unde e cazul, proverbul: „Poartă-te cum ți-e portul și vorbește cum ți-e vorba!“ Nu încetați a lupta pentru înfăptuirea înțelesului acestui proverb, și atunci veți binemerita dela urmașii noștri.

R. G.

Publicațiune

Biserica reformată din Brad deschide concurs pentru edificarea unei locuințe. Licitația se va ține în ziua de 8 Iulie ora 4 p. m., în biroul bisericii ref. din Brad, unde se poate vedea caetul de sarcini și se pot da informațiile necesare.

Asupra ofertelor sosite, parohia își susține dreptul ca să hotărească liber fără a fi obligată a motiva acceptarea sau respingerea ofertelor.

Brad, la 12 Iunie 1933.

Of. parohial reformat

mulțime, iar la mijloace drastice nu au recurs.

Poate le și convenea vandalizmul acela... Orașul e locuit în mare parte de evrei, pe cari Rușii nu-i au la inimă; pelângă asta suntem încă pe teritor austriac, numai ocupat de Ruși.

Aci în Horsokov ne-au eșit în întipinare civili mulți cu de ale gurii. Populația e compusă din Ruteni, Evrei și puțini Poloni.

Dormim într'un edificiu foarte spațios care în timpul de pace servea ca școală de călărit a nobilului ce locuia aci și care acum e undeva pela Viena. Curtea palatului și cele aparținătoare sunt într'o ordine desăvârșită, cea ce nu prea e obiceiul în partea locului.

Rusia, Satanov 4 Sept. 1915.

Am trecut râulețul Sbruci, granița între împărățiile Habsburgilor și Țarilor. Orașelul Satanov în care ne-am oprit pentru o noapte, situat pe deal, are poziție frumoasă. Majoritatea locuitorilor: Evrei. În sinagoga lor am fost adăpostiți peste noapte. De aici scriu azi părinților în Ungaria și fratelui în România.

Proskurov 7 Soptemvrie 1915.

Poposind o noapte în orașelul Gorvdek, am ajuns azi aci. Oraș mare, cu 40 mi de locuitori. Are însă mai mult înfățișarea unui sat mare, decât a unui oraș. E vestită stație militară înspre Austria. Căzărmiile toate — sunt foarte multe — formează „orașelul militar“.

Pentru Casa centrală a asigurărilor sociale

— Apelul asiguraților în materie de ajutoare de boală —

Potrivit legii pentru unificarea asigurărilor sociale din 8 Aprilie 1933, asigurații au dreptul la ajutoare în caz de boală, în care scop se adresează Casei de asigurare respective cu cererea scrisă. Contra deciziilor date de aceste case, asigurații au dreptul de apel înaintea comisiei de apel.

De curând însă Casa centrală a asigurărilor sociale a trimis un ordin circular caselor provinciale, prin care a declarat sistată trimiterea apelurilor făcute de asigurați contra deciziilor date de Casele de asigurare la cererile pentru ajutorare de boală ale asiguraților.

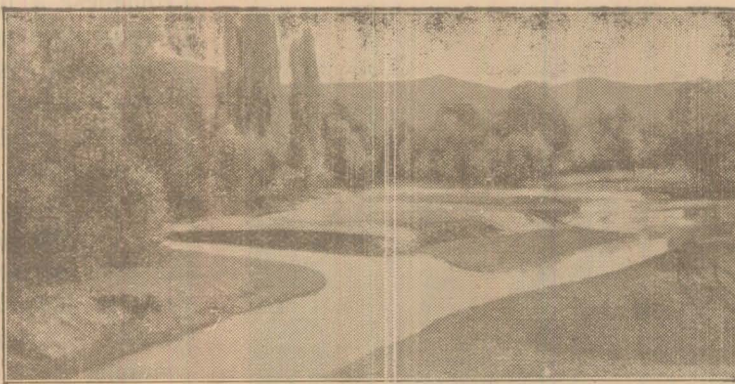
Măsura este nedreaptă, dar în primul rând arbitrară, pentru că violează art. 101 din legea dela 8 Aprilie 1933, care vorbind de apel, spune: „Casa de asigurare respectivă este datoră ca în termen de 10 zile să-l înainteze comisiei de apel cu întreg dosarul cauzei”.

Fiind vorba de cazuri de boală, urgența înaintării apelurilor cu fixarea termenului maxim de 10 zile — este perfect justificată.

Ce motive au îndrituit Casa centrală să sisteze trimiterea apelurilor înaintea comi-

siunei e greu de întrevăzut. Fapt e că poziția aceasta prejudiciază interesele asiguraților bolnavi și că nedobândirea la timp a ajutoarelor ce li se cuvine poate să le fie fatală.

Neconstituirea comisiei de apel sau neintocmirea regulamentului legii nu pot fi invocate în sprijinul măsurii luate, întrucât

CRÎȘUL ALB

în două luni de zile era timp suficient și pentru instituirea comisiei de apel, și pentru întocmirea regulamentului.

Ne facem ecoul asiguraților, rugând organele de conducere ale Casei centrale să intre în legalitate și să dea ordin Caselor de asigurări să dea curs apelurilor făcute de asigurați în materie de ajutoare de boală.

„Universul”

Bilete de dus și întors C. f. r. în cuprinsul județelor.

Direcțiunea generală c. f. r. a decis, ca biletele de dus și întors să se elibereze călătorilor pentru toate clasele, dela orice stație la oricare altă, în cuprinsul aceluiaș județ.

Aceste bilete sunt valabile 24 ore, socotite dela data emiterii lor.

Cu astfel de bilete, călătoria nu se poate întrerupe nici la dus, nici la întors.

Știri agricole.

— **Starea câmpului** este cât se poate de bună. Ploile din ultimul timp ajută dezvoltarea bobului de grâu și creșterea porumbului. Amândouă cerealele se prezintă foarte bine.

— **La grâu** prețurile sunt în urcare, depășind 72.000 lei vagonul.

— **În Banat** grâul este ceva mai slab.

Ne adăpostim în câteva cazanuri, însă din cauza, înghesușii — suntem aici 15 mii de prinsonieri — și din cauza murdăriei s'au înmulțit lînghioanele cu picioare multe. Jertfim noi zilnic milioane — din această lîghioană afurisită — pe altarul civilizației și pe altarul zeului Marte — patronii războiului actual — însă din zi în zi mai tare sporesc. Intocmai ca jidovii cari numai se înmulțesc, dar nu se și jertfesc. În tot cursul celor 10 luni cât am stat pe front numai unul am văzut căzând. Ei sunt bine oploșiți pretutindeni, în dosul frontului. În linia de foc însă nu-i poți vedea.Cu alimentația o ducem rău.

Rușii nu au habar de asta. Alimentele sunt pe aici foarte ieftine, însă noi nu avem parale.... se pare că în această parte norocul armelor s'a întors de partea Rușilor, deoarece sosesc aici zilnic 2—3 mii prinsonieri.

Mojiboje 11 Sept. 1915.

Am plecat din Proscurov tot apostolicește, ni-se spunea că ne vor transporta cu trenul ca în trecut. Se vede însă că se dau acum lupte grele pe front, deoarece trec foarte multe trenuri cu armată într'acolo. Clima, acum, e plăcută în aceste părți.

Berdicev 19 Sept. 1915.

Am trecut — și stat câte o noapte — prin Ieticev Novo-Kostantin, Hruiluk, Ulanov, Reigrudek. Timpul se menține frumos și cald. Ținutul seamănă cu al Dobrogei, județul Con-

EXTERNE

— **Fundația americană de binefaceri „Rockefeller”** a hotărât să dea Statului român 12 milioane lei pentru construirea unor instituții sanitare în țara noastră.

— **S'au împlinit 14 ani dela semnarea tratatului dela Versailles, prin care au fost înapoiate Franței provinciile Alsacia și Lorena, iar Danemarcei Sleswig-Holstein-ul.** Tot prin acest tratat sfînt s'a mai reparat o nedreptate: A fost reînviată Polonia, care fusese despoiată de vecinii săi.

Di Bauer, fost prim-ministru al Germaniei în 1920, membru al partidului social-democrat, a fost arestat, bănuț fiind de deținare de fonduri, destinate construirii caselor necesare populației sărace.

— **Regele Zogu al Albaniei este grav bolnav.**

— **Germania luptă spre a-și alipi Austria, iar Ungaria face toate eforturile să devină iarăși „Austro-Ungaria”.** Luptă și eforturi zadarnice.

stanța, însă aici sunt și păduri. Pe câmpii pasc mari cirezi de vite însă mereu se văd vite moarte. Se spune că băntue acum ciuma asiatică de vite în Rusia. Berdicevul e locuit în mare parte de Evrei, cari ne arată multă simpatie noauă austriacilor.

Jitomir 21 Sept. 1915.

Eri am trecut prin Kodnea și azi ne-am oprit aci. Oraș cu peste 100 mii locuitori, reședință de guvernament. Are tramvaiu electric Străzile rău pavate și nu prea curate, dar cu arbori. Arbori sunt și pe lângă case. Are multe cazarme, spitale și biserici frumoase. După o îndelungată preumblare prin oraș — ca să a-rate iocitorilor un trofeu de război, iar noauă să ne arate că și ei au orașe frumoase — ne-au oprit înaintea temniței guvernamentale în curtea căreia ne-au găzduit și al căreia pavagiu — ce e drept de asfalt — ni-l-au oferit ca saltea pentru dormit.

Swiatin Kiev 28 Sept.

Din Jitomir am urmat tot direcția N.-E. până aci, trecând printr'un ținut mai săracios ca cele podoliene și Valhimiliene de până aci. Solul e nisipos. Se cultivă multă secară, mimeiu și meiu (casă albă). Rar se poate vedea cucuruz, nici sfecla de zahăr nu se mai vede în partea locului. Swiatinul e un orașel de vile plăcute în pădure de brazi. Un fel de Sinaia în miniatură. Până aci circulă tramvaiul electric din Kiev.

Târgul de fete

Celebrul târg matrimonial de pe muntele Găina nu-i unic în Europa. În satul belgian Escaussines se ține în fiecare an o masă dată de fetele de măritat ale satului și la care sunt invitați toți holteii din sat și împrejurimi; foarte adese-ori, fetele își găsesc logodnici cu această ocazie.

Anul acesta, masa oferită de cele 60 de fete din sat a întrunit un număr destul de mare de candidați.

Rezultatele, consemnate în registrul de stare civilă al comunei, au fost satisfăcătoare.

Serbare școlară

— **Din Aninoasa.** Incheierea anului școlar s'a făcut și de data aceasta cu mare fast în ziua de 23 Iunie a. c. Sala casinoului s'a dovedit neîncăpătoare pentru populația care a ascultat cu însuflețire programul serbării bine reușită.

Au impresionat frumos scenetele hazlii („Bunicul”) executate de cl. II și V, precum și declamările micuților dela grădina de copii. Cu aceasta se pot mândri d-nele Margareta Bogza, Ana Husti și d-ra M. Copoț dela șc. de copii mici. Despre corul școalei, condus de d. M. Bogza dir. șc. s'a spus că se poate prezenta să concerteze înaintea oricărui microfon. Într'adevăr a întonat bucăți grele, cu multă măiestrie (ex. „Imnul Coroanei” arm. de Oancea, Mugur, mugurel) toate în trei voci.

Cu această ocazie s'au împărțit premii în valoare de peste 1000 lei. Banii au fost donați de On. Soc. Minieră, căreia i se aduc vii mulțumiri, pe această cale.

— **Examenul de absolvire.** Anul acesta examenul de absolvire al cursului primar complet s'a ținut la Aninoasa, având cei mai mulți candidați față de Vulcan și Iscroni. Candidații în număr de 20, au fost admiși cu toții. Primii au fost admiși cei din Aninoasa dovedindu-se temeinic pregătiți de d. inv. I. Trifan. Cei cari s'au prezentat mai slab pregătiți au fost elevii din Vulcan. Totuși comisia prezidată de d. A. David inv. din Petroșeni, a chestionat cu atâta măiestrie, ca să obțină și aceștia nota de trecere.

Incheere de an școlar

În ziua de 18 Iunie c. s'a făcut încheierea anului școlar, la școala primară de fete din loc.

Din vorbirea d-nei directoare, I. Damian, s'a constatat următoarele: 1. Frecvența a lăsat mult de dorit, mulți părinți substra-gând copiii dela școală. 2. Școala a fost în-zestrată cu mult material didactic, furnizat din venitul unei serbări școlare a elevelor și din generozitatea societății „Mica”, a cărei Directori (d. Sieber și d. Ambruș), au înzestrat școala cu un dulap frumos, pentru muzeul școlar. Astfel progresul la învățătură avansând ușor, spre mulțumirea corp. didactic și elevelor în numele căror, aduce mulțumiri binevoitorilor sprijinitori.

Făcându-se o listă de subscripție, pentru a se procura cărți de premiu, au subscris: Soc. „Mica”, 200 lei; d-na Ing. Gîgurtu, 100 lei; d-na Helene Sieber, 200 lei; d. Ing. I. Gîgurtu, 100 lei; E. Ambruș, 30 lei; Preot V. Perian, 100 lei; „Crișana”, 100 lei; librăria „Zarand”, 50 lei; dr. I. M. Gora, 50 lei; dr. Tisu Cornel, 30 lei; Serg. instr. Surdu Gh. 20 lei; Fischer, 30 lei; Klein, 40 lei; A. Piso, 20 lei; Belligan, 30 lei; Iubașin, 24 lei; Auer, 20 lei; Dr. Feier, 50 lei; Keresztes I. 10 lei; Văd. Teclă Popa, 10 lei; Mayer Augustin 20 lei; Julia Chendi 20 lei; Esztergár Gyuláné, 15 lei; Benia Petru, 10 lei; Julia Gh. 10 lei; tuturor aducându-li-se mulțumiri. Se mai aduc mulțumiri d. Turcan, pentru instruirea elevelor în cântările bisericești. Se citește situația elevelor relevându-se cele mai bune la învățătură.

♦♦♦♦♦

Către prietenii noștri abonați la gazeta „Zarandul“

Afară de numărul de față, mai avem încă un număr și gazeta noastră încheie o jumătate de an de existență.

Când la 1 Feb. a. c., am făcut să apară această gazetă pentru prima dată, ne dădeam bine seama de greutatea sarcinei ce ne luam.

Iar ca să ne putem ajunge și scopul fixat — să pătrundă cât mai mult și la sate — a trebuit dela început ca gazeta să nu fie o sarcină pentru nimeni și prin prețul ei să poată fi folosită chiar de cei mai săraci.

Intreg Comitetul de redacție al gazetei, lucrând dela început și până astăzi, **absolut fără nici o plată**, a crezut că neînsemnata sumă de 80 lei cât costă abonamentul anual, va fi îndestulătoare pentru a face față cheltuelilor de imprimărie, expediție și administrație. Prevederile lui s'ar împlini, dacă abonații ș'ar face datoria.

Cu părere de rău trebuie să constatăm că un mare număr de abonați au primit gazeta regulat, dar fără să țină socoteală de cheltuelile ce avem, nici până astăzi n'au binevoit a ne trimite neînsemnatele sume ce ne datoresc.

Facem dar un călduros apel iubiților noștri abonați rămași în urmă cu plata abonamentelor, acelor cari au primit și n'au plătit, cum și acelor ce doresc a continua cu abonamentul să se grăbească a ne trimite neînsemnatele sume ce ne datoresc, deoarece numai așa vom putea aduce noi îmbunătățiri gazetei.

Nefiind decât o chestie de cinste din partea d-lor, suntem încredințați că apelul nostru nu va rămâne fără răspuns și că toți abonații, cari din scăpare de vedere, n'au achitat abonamentele, se vor grăbi a ni le trimite cât mai curând.

Comitetul

Distrugerea socialismului

Agenția „Wolff“ din Berlin, la data de 22 Iunie a. c., printre alte știri, a anunțat în ziare și următoarea:

„Evenimentele recente au dovedit că socialiștii comit acte de înaltă trădare împotriva Germaniei și a guvernului său legal. Ministrul de interne al Reichului a interzis partidului socialist orice activitate și a sechestrat toate bunurile sale...”

Partidul socialist este deci un partid ostil statului și poporului german și deci el nu merită un alt tratament decât cel aplicat comuniștilor.”

Adică după soluția radicală, aplicată partidului comunist, care a fost șters dintre partide, iată că acum în Germania a fost desființat și partidul socialist, care a comis acte de înaltă trădare în contra ordinii publice și siguranței statului.

Și e lucru cunoscut că, în Germania, exaltatul evreu, Karl Marx, a scris și debitat pentru prima oră principiile marxiste. Deoarece Germania dispune de o industrie formidabilă, numărul lucrătorilor în uzine și fabrici fiind enorm, și desigur mulți dintre aceștia nefiind mulțumiți de tratamentul ce li se aplica, ușor marxismul și-a găsit teren prielnic să prindă și să se răspândească, chiar peste granițe, la strigătul inconștient alui Karl Marx: „Proletari din lumea 'ntreagă, uniți-vă!” În Rusia fermentul destrămării naționale și sociale au găsit teren fertil din cauza marilor nemulțumiri pricinuite de războiu și de starea internă nenorocită a acestei țări.

Abia acum omenirea deschide ochii și vede că marxismul este o utopie, fiecare națiune dându-și seama că are dreptul la viață și că fiecare popor e dator să-și întărească conștiința națională.

Astăzi reacțiunea contra socialismului și comunismului pornește tocmai din Germania, țara în care, pentru prima oră, s'a plămădit marxismul.

Ce foloase a adus țării și muncitorimii noastre socialismul? Nici unul; în schimb a semănat între muncitori și proletari vrajba și ura de clasă, de credință, de neam și de aproapele său. Numai prețișii conducători ai socialismului dela noi au tras și trag foloase materiale personale, fie ca parlamentari, fie ca delegați în diferitele consilii și comisii de pe lângă Ministerul Muncii sau Casa Centrală a Asigurărilor Sociale, încasând diurne și tantieme enorme, detrase din sumele plătite de muncitori, sub diferite forme de cotizațiuni; toate acestea fără a aduce vre-o îmbunătățire situațiunii muncitorimii noastre.

Nu trebuie să desnădăjduim însă: Sunt simptome că și la noi toți acei ce încă mai umblă pe căile rătăcite ale socialismului și comunismului, vor deschide cât mai curând ochii, văzând prăpastia spre care merg. Dacă nu vor înțelege la timp — și noi credem că acesta a sosit — atunci autoritatea supremă de conducere a statului nostru are datoria să intervină, imitând exemplul din Germania.

Dimitrie Zapan
avocat.

Sfaturi practice.

Leac bun pentru cei-ce sufăr de înădușeli la picioare.

Se pisează bine piatră acră și se pune în apă, cu care se spală apoi dimineața și seara picioarele.

Se mai poate pune și piatră acră, pisată foarte mărunț, presărată în ciorapi și printre degete. Asta să se preînoiască la 2—3 zile.

(Revista Albina)

Curiozități.

Se fumează în lume, zilnic 275 milioane țigarete. Pentru aprinderea țigaretelor, fumătorii întrebuintează cam 200.000 chibrituri pe minut.

Glume.

— Ce-ai avut azi noapte bărbățele de gemeai așa?

— Visam că te prefăcuseși într'un balaure cu nouă capete și c'am trebuit să-ți cumpăr câte o pălărie de fiecare cap.

Zicătoare bătrână

La orice drept, omule, ai o datorie!

Vezi-ți întâiu de datoriile tale și-apoi vorbește de drepturi.

*

Orice greșală aduce după ea altele. Cel mai bun lucru e dar să ne ferim de greșala d'întăiu.

Informațiuni

— După datele statistice adunate la Ministerul de instrucție sunt 8497 învățători fără posturi, bine înțeles, la aceasta sumă se adaugă și numărul absolvenților și absolventelor de școală normală din anul acesta. Dintre aceștia nu vor putea fi plasați decât maximum două mii și aceștia prin suplinire.

— **Cetatea Universitară.** Vineri, după amiază, M. S. Regele a convocat la Palatul Regal din Calea Victoriei, pe d-l ministru al Instrucțiunii și pe rectorii tuturor Facultăților din București, cu scopul de a se discuta și de a se stabili planul detaliat al Cetății Universitare, ale cărei prime cărămizi se vor pune la toamnă, odată cu începerea unui nou an de muncă al studenților.

— **La examenul de bacalauriat** din actuala sesiune s'au prezentat, în întreaga țară, aproape 7000 de candidați.

— **Starea Sămănăturilor e bună în Oltenia.** În toamna anului 1932 și în primăvara anului 1933, s'a însămânțat o suprafață de 360.650 ha. (ciferite culturi).

— **Populația Berlinului.** Recensământul general, făcut în ziua de 16 Iunie, a stabilit că Berlinul are o populație de 4.202.050 locuitori, dintre cari, 1.936.860 sunt de sex masculin.

— **Sf. Sinod** a înaintat o adresă Ministerului Instrucțiunii prin care cere să se ia măsuri în contra așa zișilor „calendariști” sau „stiliști”, adică partizani ai calendarului după stilul vechiu.

Printre măsurile preconizate de Sf. Sinod ar fi:

Să fie arestați Călugării propagandiști pentru stilul vechiu, destul de numeroși mai cu seamă în Moldova și Basarabia.

— **Toți patronii** ce au până la 10 angajați sunt obligați cu începere dela 29 Mai a. c. să achite cotizațiunile către Casa Asigurărilor Sociale, prin lipire de timbre, săptămânal, pe Cartea-chitanță, care se eliberează dela Casele și Oficiile de Asigurări, de unde se procură și timbrele necesare.

— **Consiliul de administrație** al Camerei de agricultură, în ședința de la 11 Iunie a. c., a aprobat următoarele:

Să se acorde subvenția de 25% și la persoanele ce doresc a procura și întreține tauri particulari autorizați.

S'a suprimat taxa de autorizare de lei 300, pentru tauri particulari autorizați.

Serv. Zoot. și San. Vet. — Brad.

— **Mulțumiri.** Subsemnatul în numele învățătorilor care formează cercul cultural „Ion Creangă” cu sediul în Mihăleni, aduc cele mai vii și călduroase mulțumiri d. A. Sieber, dir. Soc. „Mica”, — pentru ajutorul de 2500 lei dat — atât nouă inv. cât și elevilor noștri, pentru a putea face excursia proiectată la Călan, Cugir, Huned. etc.

I. Blăgăilă

— **Criștior.** Duminecă 25 Iunie, după serviciul divin, a avut loc serbarea de sfârșit de an la școla primară din loc.

Serbarea se începe cu o cuvântare a dir. șolei, d. Uibariu.

Apoi se recită poezii și se cântă cântece frumoase. Elevii merituosi au fost premiați.

Au mai vorbit: d. Ștefan Perian, parohul comunei, și d. Mișca, prof., aducând mulțumiri corpului didactic și elevilor pentru munca depusă și rezultatele obținute.

— **D. Maior Copăceanu**, membru Academiei române, va ține o vorbire Duminică, la Gura-Barza și Tebea.

— **Mulțumim d. I. Micu**, inv. Baia de Criș, pentru felul cum știe să ajute gazeta noastră.

— **Ministrul de finanțe** face cunoscut că încasările lunii Iunie, comunicate prin Banca Națională, se cifrează la suma totală de lei 1.203.757.119.

Informațiuni

— M. S. Regele a semnat decretul pentru punerea în aplicare a regulamentului legii conversiunii.

— Se afirmă că Banca Națională a României va da Statului un miliard lei spre a cumpăra 30.000 vagoane grâu, din producția acestui an; aceasta pentru că prețul grâului să nu scadă sub costul capitalului și al muncii depuse.

— Se lucrează intens pentru împăcarea partidului național liberal de sub președenția d-lui I. G. Duca, cu partidul național liberal de sub președenția d-lui Gh. Brătianu.

— Guvernul a hotărât să reprime cu asprime toate mișcările extremiste. În special a pus gând rău „Gărzii de fier“, care prinde rădăcini în Ardeal și „Blocului cetățenesc“ al d-lui Gr. Forțu din Vechiul regat.

— Deoarece râul Prut, din Moldova, are obiceiul Crișului nostru de a se revărsa peste sute de sate, când plouă ceva mai mult, guvernul a acordat un credit de zece milioane, pentru îndreptarea cursului acestui râu. Când vine rândul și ținutului nostru?

— Prin ordonanța definitivă, dată împotriva sa, căpitanul Emil Șiancu a fost trimis în judecata Curții cu jurați din Capitală.

— O delegație s'a prezentat d-lui Prim-ministru Vaida, rugându-l să dispună punerea în construcție a unei linii ferate, care să lege Aradul — prin Alba-Iulia, Sibiu, Râmnicul-Vâlcea, Curtea de Argeș, Pitești — cu București; această linie ar scurta mult drumul la București, iar, cu ocazia construirii ei, șomerii ar avea de lucru. S'a mai propus terminarea liniei Petroșeni — Târgu-Jiu.

— Partidele de opoziție se agită, deoarece simt că guvernul se clatină. Toți șefii acestora își îndeamnă partizanii să-și strângă rândurile, asigurându-i de venirea „lor“ la putere.

— În procesul Moșilor contra lui Popescu-Pera și Tischler, Moșii au propus noi martori, propunere pe care însă Tribunalul a respins-o. Din această cauză, apărătorii Moșilor s'au retras din instanță. Tribunalul a fixat un nou termen la 10 Iulie a. c., când Moșii vor fi apărați, de dl avocat Ion Florin Begnescu, din oficiu.

— Spre cinstea liceului din localitatea noastră, toți elevii săi, candidați la examenul de Bacalaureat din această sesiune, au fost promovați.

— Organul autorizat și cunosător al nevoilor minerilor din această regiune „Graiul Moșilor“ din Cluj, a publicat legitimul și energicul protest, al „Sindicatului independent: Crișul Alb“, împotriva atacurilor nedrepte la adresa conducătorilor Soc. „Mica“.

— 11 mineri îngropați de vii. Din cauza ploilor din ultimul timp, s'a produs o prăbușire de teren în mina de Cărbuni Solymar, lângă Budapesta.

Unsprezece mineri au fost îngropați în mină. Acțiunea de salvare a fost organizată imediat. Minerii îngropați dau semne de viață, dar până acum nu s'a putut ajunge la ei.

Cele mai bune mâncări, prăjituri, înghețată, renumita și delicioasă bere „Azuga“ se poate căpăta numai dela:

Restaurantul și Cofetăria „BUCUREȘTI“

Onorata clientelă va fi servită conștiincios, iar în fiecare seară muzica de țigani va distra publicul cu cântecele cele mai noi.

Duminecă 16 Iulie a. c. se va ține, pe muntele Găina, tradiționalul „târg de fete“.

— În noaptea de 27 spre 28 Iunie a. c., răufăcători au pătruns în locuința d-lui Adalbert Bercovits, comerciant în Vața de Jos, furându-i 15.000 lei și diferite mărfuri în valoare de 6000—7000 lei.

Postul de jandarmi cercetează cazul.

— Tânărul Nicolae Guga, din Criș-tior, în ziua de 24 Iunie a. c., fiind trimis cu oile la pășune și dându-i-se în grija sa și o nepoțică de 4 ani, într'un moment de uitare de sine — sălbătecul animal a necinsit. — Fiind sesizat postul de jandarmi, a fost prins și trimis la închisoarea Deva.

— Fiscul făcând apel pentru majorarea impunerilor la agricol, făcute de Comisia de recensământ — în lunile Decembrie și Ianuarie, — Comisia de apel în ședința din 27 Iunie a. c. a respins aproape toate apelurile menținând impunerile făcute de comisiile locale.

În urma acestui fapt, impozitul agricol rămâne aproape pe jumătate față de anul trecut.

— Mulțumită publică. Aducem și pe această cale mulțumiri tuturor acelor, cari au căutat să micșoreze durerea, cauzată de moartea neuitatului nostru soț și tată, prin exprimarea condoleanțelor, participare la înmormântare, depunerea de cununii pe catafalc, sau prin orice alta manifestare.

Brad, 6 Iulie 1933.

Familia Maximilian Kugel

— Expoziția pânzei, aranjată de d-na Sporea, profesoară, comandanta cercetașelor, în sala de consiliu a școlii normale, a avut un succes deplin vizitată de multă lume și elevi din localitate. Sumele strânse din taxele de intrare se vor afecta comitetelor școlare dela cele două școli participante, școala normală și gimnaziul de fete.

C. S. Ponorul — C. S. Avram Iancu 2—1 (1—0)

Duminecă 2 Iulie s'a disputat pe arena Clubului sportiv din Halmagiu un match amical între echipele „Ponorul“ Vața de Jos și „Avram Iancu“ din Halmagiu.

Jocul a început la ora 5,30 p. m. Din primele minute s'a observat superioritatea tehnică a Ponoristilor, precum și sângele rece cu care au jucat.

Cum a parcurs jocul. După 15 min. dela începere, Bodiciu marchează primul punct, în favoarea ponoriștilor. Până la sfârșitul reprizei mingea joacă mai mult la centru.

Începe repriza a doua, când după 10 minute se marchează al doilea și ultimul punct în favoarea ponoriștilor care este marcat printr'o bombă imparabilă, dată de Indrei.

Localnicii luptă grozav însă zadarnic, până aproape de terminarea jocului, când printr'un 11 dat de Columban, reușesc să marcheze primul și ultimul punct în favoarea lor.

Jocul s'a terminat cu 2—1 în favoarea „Ponorului“.

Arbitru a fost în mod vizibil de partea localnicilor.

S'au remarcat dela localnici: Dărăștean, Columban și Balta C. Ponoristii au jucat în general toți bine, în special portarul Crișan, a făcut o partidă splendidă.

Această victorie a ponoriștilor, este rezultatul muncii neobosite a d-lui președinte A. Turuc, în organizarea clubului și în dezvoltarea sportului românesc.

Reporter

Maxime și cugetări.

Când inimii e sete, ea se adapă până și cu otravă.

Schakespeare

O viață zadarnică e o moarte timpurie.

Goethe

Poșta administrației

Am mai primit abonamente dela: dșoara Sabina Botez, prof. Botoșani, 80 lei; d. Ion Micu, inv. Baia de Criș, 40 lei; d. Sabin Tomuș, inv. Lunca, 40 lei; dna Victoria Dan, inv. Ribița, 40 lei; dna Florentina Ghilea, inv. Lunca, 40 lei; d. Ion Năstureică, inv. Vața de Jos, 40 lei; d. Anghel Marinescu, inv. Strâmba, 40 lei; d. Ilie Ion, inv. Leauș, 40 lei; d. Costan Jude, preș. minierilor Tebea, 40 lei; d. Ilie Albu, inv. Moșna, jud. Târnava Mare, 40 lei; d. Clej, Ribița, 40 lei; dra Fica Arden, inv. Dupăpiatră, 40 lei; d. I. Costăngioara, inv. Corlățel, jud. Mehedinți, 40 lei; d. Iosif Zieger, șef. minier, Valea Morii, 45 lei; d. Liviu Serețeanu, inv. Roșia, jud. Sibiu, 80 lei; d. Ionel Neguț, desenator Gura-Barza, 80 lei; d. Emil Dimitriu, inv. Grid-Orăștie, 80 lei; d. Todor Burduș, I. Radu, Grid, 40 lei; d. Gr. Calafateanu, inv. Dumbrăvița, 40 lei; d. Aurel Covrig, inv. Bulzești-ticeri, 80 lei; d. Mihai Galaida, șef minier Musariu, 40 lei; d. Tiriță Remus, șeful Consumului, G.-Barza, 80 lei; d. I. Bocăescu, Brad, 40 lei; d. Viorel Jidav, funcționar Baia de Criș, 40 lei; d. Ion Lăzărescu, inginer, Valea Morii, 80 lei; d. Ion Drumoș, șef. minier V. Mori, 80 lei; d. Jianu Gh. Cocârlea, șef. minier Musariu, 40 lei; d. Mihai Schiop, șef. minier Barza, 40 lei; d. Ilie Valea, inv. Dealul Mare, 40 lei; d. Adam Bolcu, notar Băița, 40 lei; d. Consilier dr. V. Nemeș, Baia de Criș, 80 lei; d. Francisc Woblick, prim contabil procurist — Brad, 80 lei; prin d. I. Lazăr 150 lei, ab. d-lor: Mihai Csapoti, Aron Resiga I. Nicolae, Carol Kapros prim minier, David Groza și Toader Alba, d. dr. S. Câmpian, Deva, 100 lei.

Rugăm pe d. N. Crețu, inv. Orăștie, să ne trimită 30 lei, costul celor 15 exemplare primite până acum.

Loc deschis¹⁾

Primim spre publicare următoarele:

În ziarul „Calendarul“ din 17 Iunie a. c. la pagina 4-a a apărut, sub formă de știri din Brad, un articol cu numirea de „Controlor fiscal înlocuit“, unde un oarecare individ se ocupă de persoana mea, afirmând, că nu am pregătiri, că am fost respins la examenul de controlor și că până de prezent, fără să fiu numit, am îndeplinit numai rolul de controlor fiscal.

Având în vedere, că cele afirmate în acel articol sunt pure invențiuni și minciuni ordinare, cu onoare vă rog, a da loc în prețiosul D-voastră ziar următoarelor lămuriri:

Subsemnatul sunt absolvent al liceului rom. cat. din Alba-Iulia și am audiat în 6 semestre cursurile la Facultatea de Drept a Univ. din Cluj, cu frecvența recunoscută, fiind înscris încă de pe timpul unșurilor. În anul 1919 însă, cu ocazia preluării imperiului, ca mulți buni români din Ardeal, condus de dragostea de neam și la insistența conducătorilor de atunci, am întrerupt studiile universitare și am intrat în slujba Statului, pentru a umplea golurile în Administrație lăsate de funcționarii unșuri, cari au refuzat jurământul de fidelitate față de Statul Român, fiind numit prin Decretul Nr. 2.339 din 7 Martie 1919 a Cons. Dir. ca concepișt la Administrația financiară a județului Hunedoara, contribuind astfel cu modesta mea putere de muncă la consolidarea situației din acele vremuri și la formarea unei administrații românești pe aceste plăuri.

În anul 1924 cu Deciziunea Ministerului de Finanțe Nr. 95.214 din 2 Mai am fost numit controlor fiscal, care funcție o îndeplinesc și de prezent. La examenul de controlor nu m'am prezentat, deci nici respins nu am putut fi.

Se vede deci clar, că autorul minciunos al acelui articol nu a avut alt scop decât acela, de a mă degrada în fața publicului.

Nu voesc a intra în polemică cu acest individ, care în anul trecut a mai scris, tot în ziarul Calendarul, calomniile la adresa mea, din care motiv am intentat proces de presă contra ziarului, deoarece ar însemna, să dau importanță unei persoane care nu merită nici cea mai mică atenție, și a cărui nume nu-l pot exprima fără scârbă și dispreț, ci mă mărginesc a aminti, că este un fost locuitor în plasa Brad, certat cu justiția și alungat de locuitorii comunelor unde a funcționat.

Primiți vă rog asigurarea deosebitei stime ce vă păstrez.

Controlor fiscal:

Simion David

¹⁾ Pentru cele de mai sus redacția nu-și ia răspunderea.

REDACTOR RESPONSABIL:

G. E. CAMBER